

T. Igor Csaba

A gyermek
király
szolgálatában

Történet IV. László idejéből

Első rész

Joachim

A cseh királyi udvar abban az időben valódi európai királyi udvarnak számított. Maga Ottokár a király, embernek csak olyan volt, mint a többi zsarnok, veszekedős, verekedős, akitől a szomszédainak soha nyugta nem volt, de az udvarát rendben tartotta.

Ez azt jelenti, hogy fiatal lovagok, apródok, különböző korú és szépségű kisasszonyok sűrögtek-forogtak, táncoltak, kirándultak a palota kertjében, s az azontúl elterülő erdőségekben is. Amellett pedig tanulták, elismert mesterek és illemtudósok irányítása mellett igekeztek elsajátítani a lovagi, illetve az úri kisasszonyokra kötelező viselkedést.

Május eleje volt ekkor, s éppen az időtájt egy fiatal apród meglátott egy kisasszonyt. A szeme már azelőtt is látta, de a szíve most figyelt fel rá. A kisasszony már egy kicsit régebben meglátta őt, s nézett rá olyan szemekkel, hogy az kiváltotta az apród részéről az előbb említett nézést és

látást. Mert úgy van az, ahogy az apám mondta valamikor, még fiatal koromban, amikor egy beszélgetés alkalmával meglehetősen felvillanyozódottsággal azt találtam mondani neki, hogy: „De hiszen a férfi választ párt magának!”, mire ő szelid bölcsességgel azt válaszolta, hogy: „ez igaz, csak előbb a nő valami titkos módon közli vele azt, hogy kit kell választani!”

Hát bölcs volt az én apám, de arra meg is volt minden oka neki, s ismervén a mostohaanyámat, igencsak ebben is igaza volt. Volt honnét megtanulnia.

No hát ez a kisasszony is valahogy úgy nézett arra az apródra, hogy a fiatalember mindjárt tudta abból, hogy választania kell és választani fog.

Ki-kilovagoltak kisebb-nagyobb társasággal, de egy hét után már kettesben is a közeli erdőbe, ott beszélgettek olyan dolgokról, amelyek senkinek semmit nem mondanak, de a szerelmesek számára, ki tudja miért, rettentően fontosak. Hogy illik-e a kisasszonynak a kezét megfogni ha kettesben vannak? Hát megcsókolni illik-e? Vagy, hogy milyen puha, milyen bársonyos lehet egy kisasszonynak a bőre. „Szabad-e simogatni, hogy valóban olyan-e?” meg ilyesmikről.

A kisasszonynak apja is volt, méghozzá nagy ember a maga országában. Aba Amadé (egyes krónikák szerint Omodé, mintha az valamit is

számítana) uram, nádorviselt férfiú, sőt király is volt rövid ideig az egyik őse. Ez a férfiú abban az időben éppen a cseh királyi udvarban időzött. Hát csak meglátta egyszer – mikor vigyáznak a fiatalok az ilyesmire? – amikor a szeretett lánya éppen az apródjával csókolózott. Ő látta, de a fiatalok egymással voltak elfoglalva.

Nem csinált botrányt a dologból de csendben elhatározta, hogy attól az apródtól – szintén nemesúrfi, az ország talán legősibb családjának a sarja, azokból az időkből, amikor igazán még ország nem is volt, csak család – szépszerével megszabadul, amikor teheti.

Ha akkor jól elverte volna az apródot, vagy a kedves lányát, esetleg mindkettőt, akkor talán másfelé fordult volna sok ember sorsa a későbbiek folyamán. De persze az is lehet, hogy csak nagyon kevés változott volna.

A Nyárád vize akkoriban is éppen úgy folyt mint manapság, talán annyi különbséggel, hogy abban az időben még jóval több víz volt benne. Az udvarház, igazán szépen, mívesen volt megépítve, szép, magasföldszintes épület, akár kisebb kastélynak is beillett volna. Főleg akkoriban, amikor még kisebbek voltak az úri lakok mint később, például a XIX. században. Nem is volt még olyan jól látható különbség az országos főurak, s a komolyabb alsó nemesség között. A

dzsenti fogalma is csak jóval később lett divattossá. Persze, ha valaki jobban megnézte, akkor látnia kellett azokat a különbségeket, amelyek voltak, sőt valóban óriásiak voltak, csakhogy – nem voltak szembeszökőek a felületes szemlélő számára. Ezek a különbségek főleg a birtokok nagyságában mutatkoztak meg. Azt a kisebb nemesség, az erdélyi és főleg a székely, semmiképpen nem tudta kiegyenlíteni. Talán nem is nagyon akarta. Ritka volt még az olyan székely család, amely bátorságot vett magának az ország ügyeibe közvetlenül beleavatkozni. Túlságosan közel volt még István királynak ideje – az elsőé ezen a néven – aki idegen papokat hívott be az országába téríteni, s amely térítéshez azok a papok az ország régi népének nemcsak szokásai, de ősi írásának tűzzel-vassal való pusztítását is hozzászámították. Aki pedig nem akarta, vagy lágyszívűsége okán nem volt képes a saját múltját pusztítani, az mehetett ki az ország gyepűire, éljen ott meg ahogy tud, s védelmezze az új hatalmat, ha már beleülni túl kényes volt! A nép régi neve, az, hogy „székely” is együtt ment ezekkel a száműzöttekkel. (Legalább is Vékony Gábor professzor szerint, és én nem tudok nem igazat adni neki.)

Tehát, mint mondám, abban az ezerkétszázhetvenkettes évben, s akkor is május hónapban, az említett idő még meglehetősen közel volt. A